

ADMINISTRATIONEN AF ALASKAS OPRINDELIGE BEFOLKNING

Af kontorchef *Claus Bornemann*

Skønt *Juneau* kun er en beskeden by på 6–7.000 indbyggere, er den alligevel hovedstad i USA's største stat, Alaska. Den ligger i statens syd-østlige hjørne nær den 58. breddegrad – altså et godt stykke syd for Kap Farvel.

Det var guldgraverne, der grundlagde byen efter de store guldfund i slutningen af det 19. århundrede. I dag er guldeventyret forbi, men byen trives stadig takket være, at næsten hele statens administration er samlet her.

Amerikanske administrationsforhold er temmelig indviklede for en udlænding, og Mads Lidegaard og jeg havde da også en del besvær med at finde rundt i den administrative jungle i *Juneau*, hvor vi sammenlagt tilbragte en halv snes dage. Takket være den udmærkede bistand, vi fik fra vore værter i Alaska – Bureau of Indian Affairs – lykkedes det os dog at få et godt indtryk af de bestræbelser, der udfoldedes til fordel for landets indfødte befolkning, eskimoerne, indianerne og aleutterne.

I året 1959 opnåede Alaska som bekendt status som USA's 49. stat. Som de øvrige stater i USA har Alaska et dobbelt sæt administrationsorganer, dels staten Alaskas lokale styre (state-administration), dels forbundsregeringens administration (federal-administration). Da Alaska er en helt ny stat, kniber det for den at magte de økonomiske og administrative opgaver, som normalt hviler på det lokale styre i en amerikansk stat. Det har bl. a. medført, at regeringen i Washington stadig opretholder en stor og vidt forgrenet administration, der udelukkende beskæftiger sig med den indfødte befolknings tarv. Denne befolkningsgruppe, som kun udgør ca. 14 % af Alaskas samlede indbyggerantal på omkring 250.000 indbyggere, fordeler sig med ca. 20.000 eskimoer, 12.000 indianere og 8.000 aleuttere. I det omfang, staten Alaska ikke kan klare det, virker Bureau of Indian Affairs (B. I. A.) til varetagelse af administrationen af dette mindretal. BIA's hovedkontor i Alaska er ligesom de øvrige regeringskontorer placeret i *Juneau*.

BIA er en afdeling af det amerikanske indenrigsministerium i Washington, og organisationens opgave er som nævnt at varetage de særlige problemer som opstår i forbindelse med forvaltningen af USA's oprindelige befolkning, d. v. s. fortrinsvis

den halve million indianere, der endnu lever rundt om i USA, – men altså også eskimoerne og aleutterne i Alaska. BIA's stilling i forhold til den øvrige statsadministration minder i høj grad om grønlandsministeriets placering i den danske statsforvaltning. Det var derfor naturligt, at det netop blev BIA's virksomhed, vore undersøgelser i Alaska gjaldt. Det må dog samtidig nævnes, at flere andre Washington-kontorer og ikke mindst state-administrationen på mange områder griber ind i den indfødte befolknings liv. Vi fik det bestemte indtryk, at den samlede administration af den indfødte befolkning i Alaska absolut ikke er mindre end den forkætrede grønlandske administration. Det burde iøvrigt heller ikke forbavse, at områder, der i løbet af et kort åremål, skal gennemløbe en udvikling som moderlandet har været århundreder om, har brug for et betydeligt antal administratorer og teknikere.

I spidsen for BIA i Alaska sidder en direktør (Area Director), som sorterer direkte under lederen af BIA i Washington (The Indian Commissioner). Direktøren har ansvaret for hele organisationsarbejdet i Alaska, og det er bl. a. pålagt ham at opmuntre til etablering af industrivirksomheder og lignende i de områder, hvor indianerne og eskimoerne bor, og forsøge at finde beskæftigelse for den ledige indfødte arbejdskraft. Det var en tidligere lærer i Alaska, Mr. James Hawkins, der sad i direktørstolen i Juneau. Han var i begyndelsen af 40-erne og havde en halv snes års erfaring som lærer i de små landsbyer i Alaska. Ligesom de fleste andre embedsmænd i Alaska, var Mr. Hawkins levende interesseret i forholdene i Grønland, og hans enestående hjælpsomhed var en af hovedårsagerne til, at vor rejse blev så udbytterig.

Det er karakteristisk, at meget få indenfor administrationen er jurister. De fleste er tidligere lærere med adskillige års arbejde blandt den indfødte befolkning. Administrationen adskiller sig således på dette punkt i væsentlig grad fra den administration, vi kender i Grønland og det øvrige Danmark.

BIA's hovedkontor i Juneau er delt i en intern administrativ afdeling og en afdeling, der beskæftiger sig med de forskellige opgaver, som organisationen varetager overfor befolkningen. Den administrative afdeling adskiller sig ikke væsentligt fra det, man kender fra offentlig administration andre steder i verden. Den behandler personaleanliggender, budgetter og sager om vedligeholdelse af organisationens bygninger rundt om i Alaska. Til sidstnævnte formål disponeres over en mindre teknisk stab, der i størrelse langt fra kan måle sig med Grønlands tekniske Organisation. Det skyldes bl. a., at afdelingen ikke tager sig af større anlægsarbejder. De bliver planlagt af en organisation under BIA, der har hjemme i byen Albuquerque i en ørkenegn i New Mexico i det sydligste USA.

Den omstændighed, at skoler og andre bygninger til det arktiske Alaska bliver tegnet i en ørken i en af de sydligste stater, har givet anledning til en del vanskeligheder,

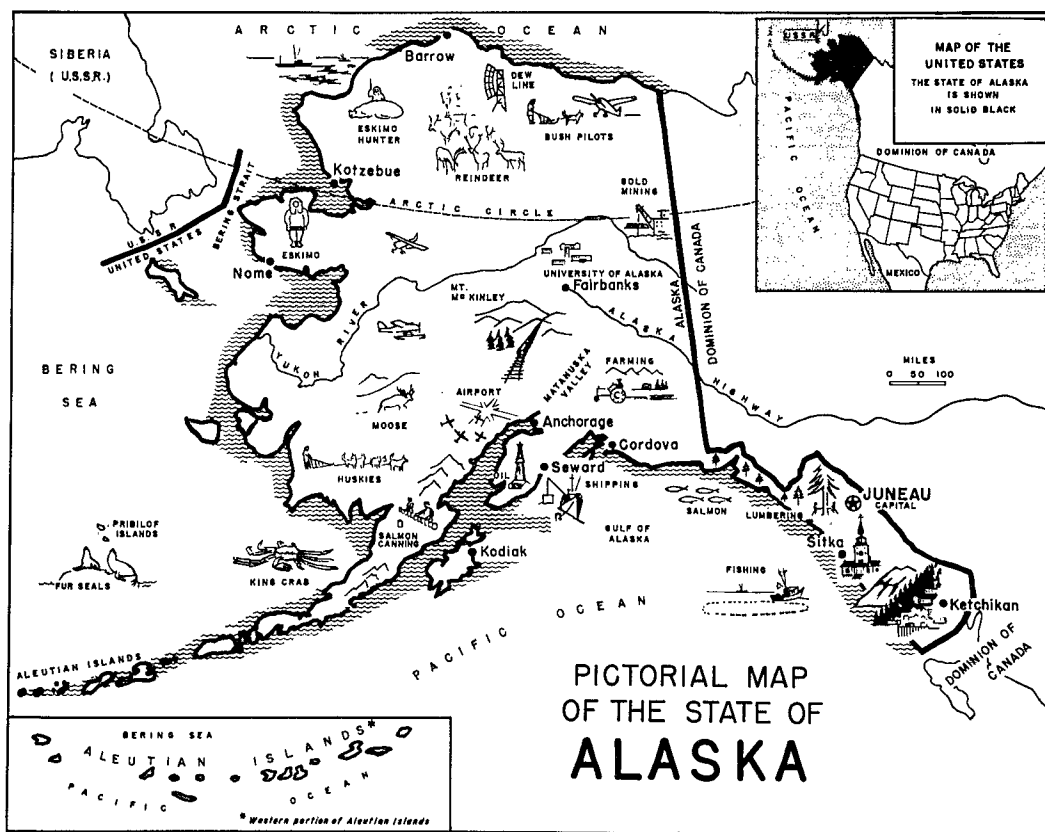

Foto: United States Embassy Information Service (USIS)

Kort over Alaska.

men det blev hævdet i Juneau, at man nu havde „sat sig hårdt på“ teknikerne og forlangt, at et hvert projekt skulle forelægges i Juneau før det bliver realiseret.

Iøvrigt var det karakteristisk for anlægsbyggeriet i Alaska, at man i vid udstrækning benyttede sig af eskimoisk arbejdskraft. Når man f. eks. skulle påbegynde et skolebyggeri i en landsby, sendtes materiale og håndværksformænd dertil, og disse engagerede på stedet den øvrige arbejdskraft. Det blev hævdet, at denne fremgangsmåde var mindst lige så økonomisk som benyttelsen af udsendt arbejdskraft, og normalt var der altid nogle blandt befolkningen, som med lidt instruktion kunne udføre jævnt godt tømrerarbejde.

Den anden afdeling af BIA i Juneau består af 6 kontorer der beskæftiger sig direkte med befolkningens trivsel. Det drejer sig om følgende: undervisning (Branch of Education), långivning (Branch of Credit), fast ejendom (Branch of Realty), na-

*I løbet af den lange lyse sommer bringer store fragtskibe ledsaget af isbryder
forsyninger til ensomt liggende eskimoiske bopladser.*

Foto: USIS

turlige ressourcer (Branch of Land Operations), befolkningsflytning (Branch of Relocation Service) og social forsorg (Branch of Welfare).

Flere af disse kontorers arbejdsområder vil blive behandlet indgående i senere artikler og jeg skal derfor kun kort omtale deres virksomhed her.

Branch of Education, der ledes af BIA's skoledirektør i Alaska, administrerer 76 dagskoler med 4.100 elever og 2 kostskoler med ca. 1.000 elever. Ved disse skoler er der i alt 370 ansatte. Desuden samarbejder BIA med state-administrationen med hensyn til driften af 26 dagskoler med 630 elever. Det er dog ikke engang halvdelen af Alaskas ca. 14.000 indfødte skolebørn, der besøger BIA's skoler. Resten bliver undervist i state-skolerne. Kun nogle få hundrede er bosat i områder, hvor de ikke har mulighed for at få undervisning. Af de 14.000 skoleelever går ca. 1.600 i mellem- og realskole, hvilket er forholdsvis 5-6 gange så mange som i Grønland.

BIA lægger i sin virksomhed for den indfødte befolkning særlig vægt på uddannelse og oplysning, og skolevæsenet er derfor den største gren indenfor organisationens arbejde.

Branch of Credit har til formål at forbedre de sociale og økonomiske forhold blandt de indfødte ved at hjælpe dem til hos offentlige og private institutioner at opnå de samme finansieringsmuligheder som andre amerikanske borgere. I det omfang,

Foto: USIS

Alle Alaskas borgere er statsborgere i De forenede Stater, men råder selv i egne lokale anliggender. Dette billede stammer fra et kommunalbestyrelsesmøde i en eskimoisk landsby.

hvor det ikke er muligt at opnå midler udefra, har BIA visse bevillinger til rådighed til udlån til enkeltpersoner og grupper. Således modtog et flertal af de 52 indfødte kollektive butikker, der findes i Alaska, hjælp fra BIA. Kontoret finansierer endvidere enkelte små elværker som bliver drevet af befolkningen selv og yder desuden lån til landsbyerne til motorbåde. Ved siden af denne direkte udlånsvirksomhed yder kontoret teknisk bistand og rådgivning til indianernes og eskimoernes forskellige erhvervsvirksomheder.

Branch of Land Operation har til hovedopgave at hjælpe den indfødte befolkning med at udnytte landområderne bedst muligt. Det fungerer således bl .a. som rådgivende institution for 13 private rensdyrhjorde, der fandtes i Alaska. Herudover har BIA sit eget rensdyrprojekt på øen Nunivak i Beringshavet, hvor der lever 16.000 dyr. I alt får 280 eskimofamilier en del af deres indtægter gennem tamrensdriften. Kontoret yder også bistand med hensyn til anlæggelse af haver, udnyttelse af råmaterialer til husflid og med økonomisk udnyttelse af fiske- og vildtforekomster.

Branch of Realty yder bistand til de indfødte med hensyn til erhvervelse af landområder således, at det ikke udelukkende bliver de hvide, der beslaglægger Alaskas jomfruelige områder. Indianerne og eskimoerne havde oprindeligt ikke sans for at eje jord, men efterhånden som den moderne civilisation trænger frem, følger ejendomsbe-

grebet med, og hvis ikke den indfødte befolkning skal miste deres land, må de foretage visse formelle skridt for at sikre sig de områder, hvor de i generationer har levet.

Branch of Relocation var en ny afdeling, der dels hjalp personer og familier til at flytte fra områder med dårlige erhvervsmuligheder til andre steder i landet, dels skaffe voksne i alderen fra 18-35 år faglig uddannelse, dels placere indfødte i lærepladser i private industrier (on-the-job training). I sådanne læreforhold refunderer BIA arbejdsgiveren op til halvdelen af arbejdslønnen. Formålet med denne indsats var at sætte så mange indianere og eskimoer som muligt i stand til at klare sig selv.

Flytninger foregik ikke alene indenfor Alaska, men også til byer i de øvrige stater, f. eks. til Chicago og San Francisco, hvor det i dag er muligt at træffe en eskimo, som tidligere levede af at fiske og jage på gammeldags maner, men nu har fast arbejde i en moderne industriel virksomhed. 12-14 embedsmænd under BIA i Alaska beskæftiger sig udelukkende med disse flytninger.

Branch of Welfare hørte vi ofte kritiseret. Man hævdede at socialforsorgen demoraliserede befolkningen og gjorde de indfødte dovne. Fra forsorgsafdelingens side gør man imidlertid gældende, at erhvervsmulighederne i de områder, hvor indianerne og eskimoerne bor, er blevet stærkt forringet i de senere år, og befolkningen henvist til at søge offentlig hjælp. Det har medført stærkt voksende sociale udgifter. I almindelig socialhjælp blev der således udbetalt over 4 mill. kroner i året 1959, og det blev hævdet, at i visse landsbyer hævdede op til 80 % af befolkningen understøttelse. Mangelen på industrielle virksomheder i de områder, hvor eskimoerne lever, er meget stor. Den amerikanske fremhæven af „private enterprise“, som det eneste saliggørende giver sjældent det offentlige mulighed for at investere i produktive virksomheder, således som KGH gør det i Grønland. Og da de private som oftest viger tilbage for at investere i disse usikre områder er resultatet stor lediggang blandt befolkningen, og nødvendigheden af udbetaling af kontant understøttelse. Ikke mindre end 14 uddannede socialrådgivere arbejder blandt den indfødte befolkning. I Grønland virker endnu ingen socialrådgivere.

Den sociale understøttelse administreres ikke som i Grønland af befolkningen selv gennem kommunale udvalg. Den udbetales af regeringen (federal) og af state-administrationen. Der er næppe tvivl om, at det grønlandske system er mere pædagogisk og skaber større ansvarsbevidsthed med hensyn til forbruget af offentlige midler i den sociale forsorg.

Foruden hovedkontoret i Juneau findes der 4 lokale kontorer (field offices) i henholdsvis Anchorage, Bethel, Fairbanks og Nome. Disse kontorer var opbygget på samme måde som hovedkontoret, men med langt ringere personaleantal. Endvidere virker de to kostskoler – Mt. Edgecumbe og Wrangell på lige fod med de lokale kontorer, og endelig findes et forbindelseskantor i Seattle, der er udfaldsporten fra

*Det højeste bjerg i Alaska Mount McKinley, der ligger i et fredet område.
Vejen i forgrunden er en del af den tæt ved 10.000 km lange hovedvej gennem Alaska.*

Foto: USIS

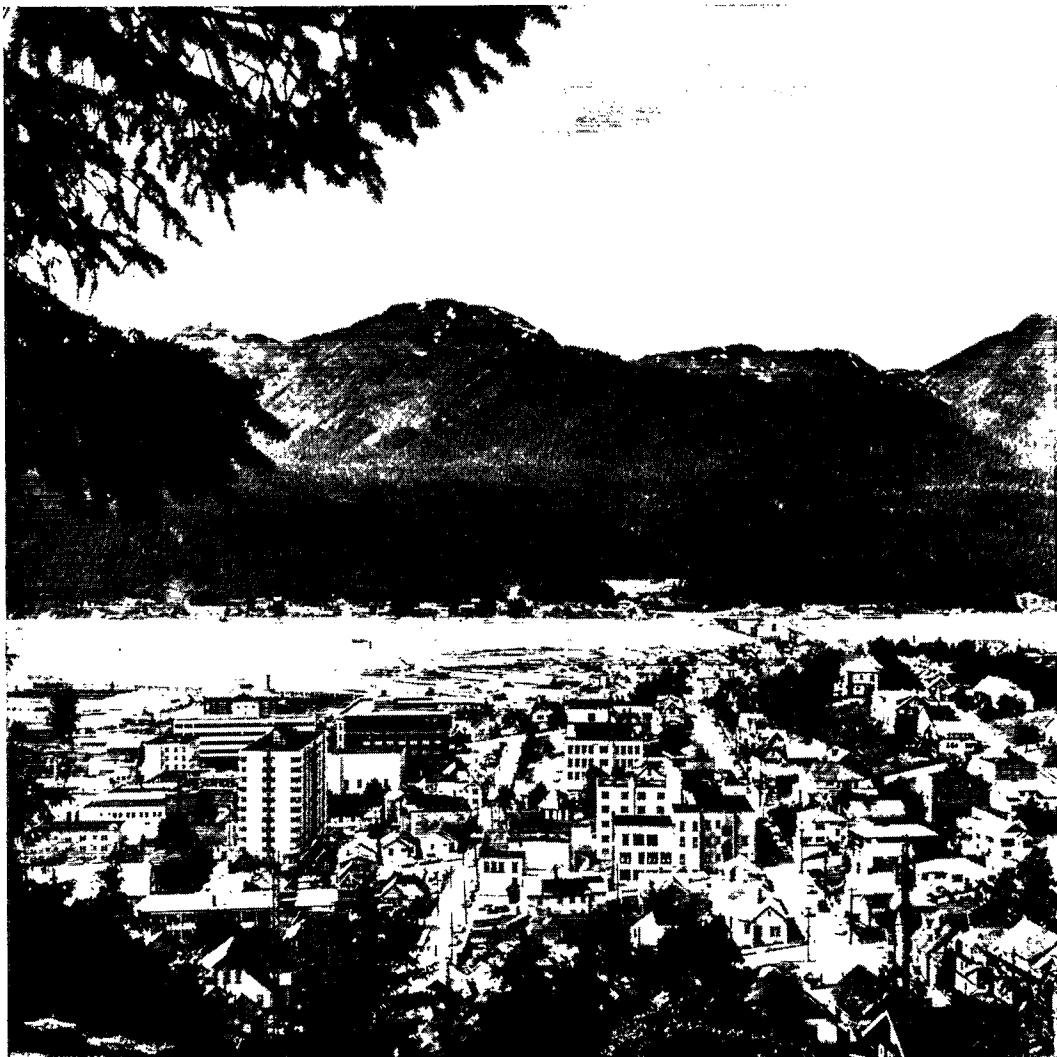
det øvrige Amerika til Alaska. Dette forbindelseskantor administrerer forsyningerne til BIA's stationer i Alaska og hjælper funktionærer, der er på rejse til og fra området. Desuden dirigerer kontoret kystskibet „North Star“, der hvert år foretager 2 togter langs Alaskas udstrakte kyst og forsyner de mere afsides liggende steder med varer.

Sundhedsvæsenet for den indfødte befolkning administreres ikke af BIA men af U. S. Public Health Service, hvis hovedkontor også ligger i Washington. Takket være den livlige flyvetrafik kunne sundhedsvæsenet koncentreres på et færre antal hospitaler end i Grønland. Såvidt vi kunne skønne får udstederne i Grønland dog hyppigere lægebesøg end landsbyerne i Alaska.

Det er klart, at der til at drive en så vidt forgrenet organisation som BIA i Alaska, må kræves et betydeligt udsendt personale – ikke mindst et stort antal lærere. Personalet ansættes som andet amerikansk statspersonale gennem The Civil Service Commission. Ønsker f. eks. en lærer stilling i Alaska, skriver han til den nærmeste Civil Service Commission, og når der bliver en stilling ledig, modtager han besked herom. Ansættes han, vil han normalt rejse til Alaska via Seattle, hvor han tilbringer en dag på forbindelseskantoret og modtager her orientering om forholdene i Alaska. Fra Seattle rejser han direkte til Juneau, hvor han i en uge gennemgår hele BIA's organisation og får oplysninger om alt, der vedrører hans kommende arbejde, lige fra rent praktiske ting til organisationens målsætning. Han modtager en mappe med litteratur om Alaska og dets befolkning, og det forventes, at han gennemlæser denne under sit ophold i Juneau.

Fra Juneau flyver han ud til det distrikt, hvor han skal virke, og her bliver han modtaget på det lokale BIA kontor, hvor han tilbringer yderligere 3 dage med at blive orienteret om de lokale forhold. Og så når han omsider ud til den skole, hvor han skal virke. I mange landsbyer er skolelæreren og hans kone de eneste udsendte i området, men de overlades ikke til sig selv. Hver aften har læreren radioforbindelse med distriktslægen i hovedbyen, til hvem han giver meddelelse om landsbyens sundhedstilstand. Og 3 gange om ugen har han radiokontakt med det lokale BIA kontor, der yder ham vejledning af administrativ, pædagogisk og teknisk art.

Læreren har mange funktioner i det lille samfund. Bl. a. yder han første lægehjælp de steder, hvor der ikke er læge eller sygeplejerske. Men samtidig har han instrukser om ikke at tage initiativet fra befolkningen. Han må ikke selv løse opgaver, som naturligt påhviler den lokale befolkning. Han får at vide, at det er BIA's opgave at træne befolkningen på hvert udsted til at beklæde stillingerne som postmester, socialrådgiver, butiksbestyrer, jordmoder o. s. v. Det er organisationens politik at lade eskimoerne og indianerne klare så meget som muligt selv. Mennesket lærer kun at udføre en ting ved selv at prøve. Dette er af en tidligere chef for BIA udtrykt således: „I det lange løb skal de indfødte være deres egne redningsmænd og deres egne hjælpere. Enhver afdeling af BIA bør lade sig lede af dette princip. Det betyder hjælp til selvhjælp for såvel enkeltpersoner som grupper. Det betyder, at regeringen må indskrænke sit formynderskab og udstrække de borgerlige rettigheder og det moderne erhvervslivs fremskridt til også at gælde de indfødte. Det betyder, at de

*Et udsnit af byen Juneau, Alaskas hovedstad, opkaldt efter Joe Juneau,
som i 1880 fandt rige guldminer i byens nærhed.*

Foto: USIS

indfødte, hos hvem kulturen, samfundstraditionerne og de nedarvede instinkter stadig er stærke og livskraftige, skal opmuntres og hjælpes til at udvikle deres liv i deres egne mønstre – ikke som adskilte minoriteter, men som værdige elementer i vort fælles samfundsliv.“

Indenfor skolevæsenet giver denne politik sig udtryk i følgende program: „Målet for undervisningsprogrammet må stadig holdes i erindring: at give de indfødte børn den bedste undervisning som kan fremskaffes, idet man stadig erindrer sig deres

behov, deres evner og deres fremtid. Arbejdet må baseres på de bedste pædagogiske principper, men det må komme til udførelse blandet med en betydelig dosis sund fornuft. Effektiv undervisning bygger på det, barnet allerede ved. Skolearbejdet kan kun blive effektivt, når læreren har indgående kendskab til hjemmet og det milieu, hvorfra skolebørnene kommer. Det er navnlig sandt, når man erindrer sig, at skolens arbejde kun er en del af barnets samlede uddannelse.“

Det er ikke tilfældigt, at de fleste administratorer indenfor BIA er tidligere lærere. Organisationen lægger hovedvægten på befolkningens oplæring og uddannelse, og interesserer sig mindre for boligbyggeri, erhvervsliv etc., der i vidt omfang overlades til befolkningens private initiativ. Man finder således ikke som i Grønland en almindelig statsinvestering i erhvervsanlæg, en statslig boligstøtteordning, en statskirke, et statsdrevet kommunikationssystem, en statsunderstøttet forsyningstjeneste o. s. v. Befolkningen i Alaska er nok på adskillige punkter ringere stillet end den grønlandske.

Til gengæld er indsatsen inden for skolevæsenet imponerende, og de mål, man har sat sig, går langt videre end det program, skolen i Grønland arbejder efter. I en af de pjecer, der udleveres til lærerne ved deres ankomst til Alaska, hedder det således:

„Det moderne samfund kræver så meget af den enkelte, at en mellemskoleeksamen (highschool) kombineret med et par års faglig uddannelse må være minimum. Alt, hvad der er mindre end dette, vil henvise eleven til en naturaløkonomi (living of the land), som før eller senere vil medføre, at han må søge social understøttelse.“